

- 1 יהיה לו חלק בתחיית המתים, שכל מדותיו של הקדוש-ברוך-הוא מדה כנגד מדה", ועל-כן צריך לומר,
2 "ש"עולם הבא" כאן קאי על עולם התחיה⁶⁴.
- 3 ועל-פי-זה, הנה בכל מקום שבו מופיע הלשון "עולם הבא", יש צורך בבירור אם הכוונה לגן-עדן
4 או לעולם התחיה.
- 5 ובנדון-דידן, במה שכתוב בסיום הש"ס: "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא"
6 - הנה בדברי רבינו הזקן ב'אגרת הקודש' בסופה⁶⁵ בביאור הטעם "למה השונה הלכות דוקא מובטח לו
7 כו' ולא שאר דברי תורה", מפורש להדיא שמדובר אודות גן-עדן.
- 8 אך עדיין אינו מובן: מדוע נאמר הלשון "עולם הבא", שבו יש מקום להסתפק אם קאי על גן-עדן
9 או על עולם התחיה - הרי מוטב אם היה נאמר בפירוש "גן עדן"?
10 י. ויובן על-פי מה שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה⁶⁶ בביאור הטעם שגן-עדן נקרא בשם עולם הבא:
11 "זה שקראו אותו חכמים העולם הבא, לא מפני שאינו מצוי עתה, וזה העולם אובד, ואחר-כך יבוא
12 אותו העולם, אין הדבר כן, אלא הרי הוא מצוי ועומד וכו', ולא קראוהו עולם הבא אלא מפני שאותן
13 החיים באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה שאנו קיימים בו בגוף ונפש, וזהו הנמצא לכל אדם בראשונה".
14 ומזה מובן היתרון שבשם "עולם הבא" לגבי השם "גן עדן" - שבו מודגש הקשר והשייכות עם
15 "עולם הזה":
- 16 כשאומרים "גן עדן" - הרי זה יכול להתפרש גם כמו ענין (עולם) בפני עצמו שאינו שייך לעולם
17 הזה; אבל כשאומרים "עולם הבא" - הרי זה מבטא בגלוי את תוכנו של הגן-עדן, שכל מציאותו באה
18 על-ידי ענין שקדם אליו: "אותן החיים באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה . . הנמצא לכל אדם בראשונה",
19 ומובן, שאין זו רק קדימה בזמן ללא קשר ושייכות ביניהם, אלא זוהי קדימה שיש לה שייכות - כמו
20 סיבה ומסובב, והיינו, שהגן-עדן הוא עולם הבא על-ידי העבודה בעולם הזה.
- 21 ועל-דרך מאמר רז"ל⁶⁷ "היום לעשותם ולמחר לקבל (או ליטול)⁶⁸ שכרם"⁶⁹ - "למחר" דייקא (ולא
22 יום אחד לעשותם ויום נוסף לקבל שכרם, וכיוצא בזה), היינו, שזהו יום שנקרא בשם "מחר" ("א
23 מארגן-דיקער טאג"), שכל מציאותו שייכת רק כשישנו היום שלפניו - "היום לעשותם", שזוהי כללות
24 העבודה במשך ימי חיי האדם בהיותו נשמה בגוף, ולולי זאת לא שייכת המציאות ד"מחר".
- 25 [ועל-דרך המבואר בתניא⁷⁰ ש"תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים . . תלוי
26 במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות". ומובן, שכאשר התורה אומרת שענין זה "תלוי כו'" - אין זה
27 בדרך מקרה, אלא הסיבה לכך היא - בגלל שנשתלשל ממנו (על-דרך מה שכתב רבינו הזקן בנוגע לעשר כחות
28 הנפש שהם כנגד עשר ספירות: "שנשתלשלו מהן"⁷¹)].
- 29 יא. וכיון ש"עולם הבא" בא ונשתלשל מ"עולם הזה", הרי מובן, שבעולם הזה ישנם כבר כל הענינים
30 שרואים אחר-כך בעולם הבא.
- 31 וכמובן גם מהמבואר בתניא⁷², שכל המציאות דגן-עדן היא "זיו תורתן ועבודתן". ומובן גם בפשטות,
32 שהרי גן-עדן הוא עולם השכר, והשכר הוא עבור עשיית המצוה - "שכר מצוה מצוה"⁷³, באופן דסיבה
33 ומסובב.

69 נתבאר בשיחת ש"פ ואתחנן בסופה (תורת מנחם חמ"ד
ס"ע 185 ואילך). וש"נ.

70 רפל"ז.

71 שם רפ"ג.

72 פל"ט.

73 אבות פ"ד מ"ב.

64 ראה גם רע"ב (ועוד) לסנהדרין שם. מד"ש עמ"ס אבות
בתחלתו.

65 סכ"ט.

66 ספ"ח.

67 עירובין כב, א. וש"נ.

68 פרש"י ס"פ ואתחנן.